Ч. 247. Чернівці, пятниця дня 8. (20.) листопада 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублїв або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ
щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.
Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул: Петровича ч. 2.)
Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

„П І П.“

(До характеристики нашої суспільности.)

Недавно в *Душпастири* котрийсь із гр. кат. сьвящеників угнївав ся дуже на Андрія Чайковского за то, що той у своїй повісти *В чужім гнїздї* змалював несимпатичного сьвященика і дійшов навіть до такого острого висновку, що на адресу автора повісти написав: „Бридка птиця, що своє гнїздо каляє.“ Сьвященик сей, давши таку відповідь Чайковскому, поступив собі вправдї несправедливо, але він того може бути певний, що галицкі рускі сьвященики станутъ по єго сторонї, а не по сторонї Чайковского. Ті сьвященики, котрих значіня і поваги ми зовсїм не маємо наміру зменьшувати, згордїли дуже через те, що галицкі ґазети вічно їх хвалили, як одиноку підпору народу, не допускаючи нїякої критики на них. У них виробила ся фальшива амбіция, зарозумілість на своє домінуюче становище, віра в свою вищість і непомильність в народних справах — і они тим титулом в нинїшних часах в дуже значній части — сплять, а відзиваютъ ся лише тодї, коли хто поважить ся написати невинне слово „піп“ або ще гірше: поважить ся виставити на позорище сьвященика, негідного свого післанництва і ряси.

Коли ми торік на підставі справджених документів судових „обробили“ одного такого унїятского сьвященика, то з Галичини дістали ми кільканайцять листів (звичайно безіменних), з котрих посипали ся для нас ріжні комплїменти. Зміст їх мав нам сказати: „Як ви, сякі-такі, осьмілюєте ся так писати про сьвященика!“ А ми писали про сего панотця саму чисту правду.

Або які великі очи зробили особливо унїятскі сьвященики, коли ми знов на підставі судової розправи писали торік дещо про одного православного панотця, котрий собі вподобав чужу жінку! І тут ми і листи діставали і в розмові у Львові чули: „Як можна таке писати?!“ Про всїх же иньших людий сьвященики позваляють все писати, ще й тїшать ся. Коли писателеви европейской слави вичислить який недозрілий критик, кілько він чарок горівки за житя випив, то се нїкого не болить, се годить ся!...

Коли ми торік розсилали на показ *Буковину*, то галицкі сьвященики повідсилали нам примірники з такими простацкими замітками, що хоч би они були і десять разів заслонювали ся своїми унїверситетскими студиями, на які они звичайно з зарозумілостию покликують ся, то таки ми не могли би були їх инакше назвати, як простаками. Кажемо виразно: не зробив сего один-другий сьвященик, а велике число тих слуг божих. Ми, звістно, не можемо за те мати до них великого жалю, особливо тому, що помогли нам пізнати вартість нашої інтелїґенциї і утвердити нас в нашім поглядї.

Нагадаймо собі ще до того, з якої то причини наш театр не поважив ся нїколи виставити комедиї Гр. Цеглиньского *Аргонавти*, в котрій змальовані питомцї, а зберемо собі таким способом кілька фактів, дуже характеристичних для наших сьвящеників. Радикали, адмінїстрациї наших ґазет і видавцї книжок — могли би із свого власного досьвіду розповісти дещо більше про деякі дуже немилі прикмети нашого духовеньства, сего gros галицко-руской інтелїґенциї. Тимчасом о тім всїм навіть самі пошкодовані і скривджені мовчать.

Звідки такий привилей мають сьвященики, що можна їх лише хвалити і величати, а ганити за блуди не можна? Хиба они себе не вважають людьми, тими грішними людьми, котрих і ряса не спинить бодай від грішної думки, як не від грішного дїла? А коли они себе признають такими самими людьми, як ми, то они мусять допустити і критику на себе.

Андрій Чайковский відповів свому критикови о. Ю. Д. в *Дѣлѣ* між иньшим так:

Стан духовний має привилеї, але враз з тяжкими обовязками; а хто тих обовязків не виповняє або йне по за межу тих обовязків, тодї

---

8)

Дволичний сьвіт.

Оповідане

Л. Вестківха.

(Дальше).

Але була тут молоденька дївчина, Мария звали єї, тота не хотїла до ладу робити, сьміяла ся і передражнювала ся з одним виноградарем, а між-тим руки відпочивали.

„Роби,“ сказала Ева мимоходом до малої. Але тота і ухом не вела.

„Платять тобі за роботу, а не за балачку,“ упоминала Ева по раз другий. „Роби!“

На се обернулась дївчина зневажливо задом до неї і ще гірше пустувала нїж перше. Тодї післала Ева парубка на один конець ряду а дївчину на другий, так що мусїли добре руками махати, коли хотїли знов до себе дібрати ся.

Смерком побігла Ева до дому. приладити їсти, добру вечеру, смажені ковбаси, смажена барабуля, червона капуста і до того муст, бо у виноградарів треба піддержувати охоту, в осени се богато значить. В хоромах приладила стіл. Хорошо єї все бачилось, але „певно не так буде, як треба“ подумала собі Ева. „Тепер все не до ладу, що я роблю.“ І коли Петро повернув з другими до дому, стояла вона сама себе непевна.

„Так було у нас в дома, Петре. Може як инакше було-б тобі до вподоби.“

„Гаразд“ відповів Петро просто і сїв собі до столу.

„Але капусту, може ти любиш більше солену? Нї?“

„Хрань Боже! Гаразд так як є.“

Еві якось аж моторошно стало: один день, що кінчить ся без прикрости. Та за скоро вона благословила сей день.

Як миски стали порожні, приступила Мария до Петра, щоби поскаржити ся на Еву. Острою, гордою завсїди она славилась, але тепер було-б мудрійше попустити трохи і застановити ся, хто вона таке. Принаймнї она не дасть, щоб єї розказувала мелничина наймичка, і не гадає далї робити під сякою такою.

„Гаразд,“ сказав знов Петро і вилїчив єї на стіл плату за день. „Робити меш завтра у кого иньшого.“

Дївчина, сподїваючи ся иньшого успіху, стояла хвильку як громом прибита. Відтак хлипаючи стала скаржити ся. Вже три роки робить вона у Петра Галлера, аж ось мусить лихо наднести тоту горду жебрачку, фальшиву, підлу людину, аби єї вигнала.

Петро взяв єї за плечі і випхав з легка за двері. „Маєш, чого хотїлась. Кричи на дворі.“

Ева то червонїла то блїдла при тій супеపречцї. „Але що я тобі таку прикрість зробила! Робітниця, що вже три роки у тебе робить! А в осени люди як золото рідкі Треба менї було розважити і дивити ся крізь пальцї!“

Але Петро киває головою. „Гаразд. Порядок мусить бути.“

Гаразд —! Того, єго „гаразд“ стане вона небавом більше боятн ся нїж докорів иньших людий. Гаразд! Нїколи нїчого не було єму гаразд, що вона робила, а тепер нараз неустанно: Гаразд, та гаразд! Серобить єї недовірчивою, вона не вірить тому слову. Петро то проворна голова. Може він з неї так собі кепкує. Ще і в снї чує єго голос: „Гаразд!“

Другого дня, коли в винограднику стояла межи рядами, надходить один школяр з Веттерсдорфу і приносить єї карточку від Ганнеса. Над потоком коло вербів, буде він нинї переїзджати з мукою і мусить поговорити з Евою. най же вона смерком там на него чекає. Зі злости подерла Ева лист. Що той дурак собі гадає? Посилає єї такі листи в чужий дім! Як би Петро Галлер о тім довідав ся, просто умерла-б з сорому, на саму гадку о тім лице єї палає.

В тім паде тїнь на єї руки: Петро з путнею на плечах стоїть перед нею. Вона трохи що не стала кричати.

„Чого хочеш?“ якось аж крикнула.

„Ну, та твій виноград,“ сьміє ся він.

„А так.“ Вона підіймає на половину повну посудину. „Не бери менї за зле, що я так якось аж закричала на тебе. Я думала, що ти прийшов задля того листу.“

„Що мене обходять твої листи?“ відказує Петро і шлапає далї.

і до привилеїв не має права. Тимчасом о. Ю. Д. знає, що „навіть вади духовних загальні покривають ся.“ А що робить ся з вадами специяльними одиниць? чи они також повинні покривати ся? До сего не виджу жадної рациї. Бо передовсїм жаден стан людий — з виїмкою голов коронованих — не має того привілею, щоби о нїм не сказати так, як собі на то заслугує. Також і сьвященича одежа не має тої казочної сили, котра би закривала чоловіка перед очима других людий. По друге, в тім то цїле нещасте, що промовчуємо і єтараємо ся покрити та.і вади, котрі всї видять. Тим не то, що нїкого не поправимо, но противно, даємо єму патент на зле, бо він певний, що нїхто про се не заговорить. Особливо руске духовеньство в нинїшних часах повинно бути чисте як слеза, аби єму нїхто нїчого не міг закинути, а тоє лише тим дасть ся перевести, коли оно викине зпоміж себе погану одиницю, так як зробили сьвященики кондеканальні з о. Юлїяном Бичаньским, (так називає ся сьвященик в повісти „В чужім гнїздї“). Св. Авґустин каже, що коли правда є скандалом, то нехай буде скандал. Но через характеристику таких Бичаньских в контрастї до других сьвящеників підкопує ся повагу духовеньства, тілько саме через покриванє вад одиниць з духовеньства.“

Андрій Чайковский відповів розумно. Та чому таке писати має аж писатель, а не денникарі, що покликані виховувати суспільність? В тім і лихо; галицкі денникарі рускі (кромі радикальних) боять ся писати о таких справах; они потурають хибам духовеньства, а тимчасом всїх сил, отже і критики повинні ужити на се, щоби духовеньство було справдї взірцеве. У тім потураню они доходять так далеко, що коли хто поважить ся виткнути яку хибу котрому сьвященикови, то они самі непрошені пишуть, аби підхлїбити ся своїм передплатникам-сьвященикам: „От маєте безбожника! Не тямить, нещасний, що на духовеньстві у нас все стоїть, і пише такі безбожности!“ А сьвященики то читають і думають, що так і повинно бути, що нїхто не сьміє їх тикати.

Є штука Анценґрубера: „Der Pfarrer von Kirchfeld.“ Єї виставляли торік в черновецкім театрі. Нїмцї дивлять ся на неї і — нїчого; не дивують ся, що сей панотець був ще й „грішним чоловіком.“ Але ми певні, що як би таке виставив руский театр, то униїятскі сьвященики озлобили би ся страшно, писали би великі скарги до *Дѣла, Галичанина* і *Душпастиря* і наш театр другий раз такої штуки вже не виставив би, аби не відстрашувати публики. Чому-ж то так? Бо громадяньске вихованє галицко-руской інтеліґенциї вузкоглядне, плитке. У нїм чути богато фальшивих тонів, так само, як і у вихованю селян. Із-за зеленого столика видумали ми собі ідеальних селян, Богу душу винних, а нещасних з вини ріжнородних панів і, пишучи про селян, так само навчаємо їх фальшиво, що они всї і гарні і добрі і чесні, лише пани винні їх бідї. Тимчасом мають наші селяни і такі прикмети, що нехай їх качка копне з ними! Чому-ж се промовчувати? Народови треба правду казати!

Сьвященики можуть жадати від писателїв, денникарів і т. п. лиш того, що їм сам закон обезпечив: Не вільно між иньшим писати такого, що нарушує приличність, стидливість, мораль і релїґію. З тої причини не вільно у нас на приклад показувати на сценї сьвященика у фелонї при службі божій, хоч ми притім мусимо тямити, що лише в нас того не вільно, а в Льондонї н. пр. сего року виставляли штуку з цїлим богослуженем на сценї; театр замінили на церков, і штука зробила на публику дуже користне релїґійне враженє. Не вільно у нас тому, бо сказано, що в той спосіб зневажає ся релїґію і т. п. Жиди і Турки думають так само, що зневажає ся Бога, коли Єго малювати на образї, а в нас се прецї вільно...

Єсть у нас в тім взглядї середновічна заскорузлість, котра зборонює навіть жандарма виставити на сцену, коли тимчасом знаємо штуки російскі, в котрих „штатский совітник“ представлений остатним „мошенником...“

Не будьмо такі дразливі о свій „гонор“! Памятаймо, що ми люди з добрими і злими прикметами; добрими не чванїм ся, а злі поправмо! Учім ся, будьмо більше культурні!

Буковина не щадить нїколи похвал за заслуги духовеньства і всїх иньших патріотів; але *Буковина* не дасть собі відобрати право, говорити і про хиби нашої суспільности.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 19-го падолиста 1896.

Ювилей панованя нашого цїсаря. Буковиньский краєвий сойм рішив на своїй послїднїй сесиї, вибудовати з нагоди ювилею 50-лїтного панованя нашого цїсаря шпиталь для невилїчимо хорих, а буковиньска щаднича каса прирекла із своєї сторони значну суму пожертвувати на сю цїль. Отже видїл краєвий винайшов уже відповідне місце за публичним городом на 14 морґів. Пляни того шпиталю виготовить проф. Еріх Кольбенгаер за порозуміне́м з лїкарем для божевільних др. Цурканом.

З нагоди сегоднїшних іменин нашої цїсаревої відбули ся в черновецких церквах і костелах і в краю торжественні богослуженя.

Композиция архикнязя Петра Фердинанда. В одній сольногородскій книгарни появив ся сими днями валець під титулом: Мій любимець. На місци, де звичайно стоїть імя автора, намальована архикняжна корона. Як Pester Lloyd довідує ся, автором того вальця є архикнязь Петро Фердинанд, що до недавна служив при 41-ім п. п. в Чернівцях, а тепер перебуває у военній школї.

Вечерницї „руского драматичного товариства“ відбудуть ся в недїлю, дня 22-го с. м., в комнатах „Народного Дому“ з богатою музикально-декляматорскою проґрамою. Хор мужеский відсьпіває кілька пісень.

Евангелицка церков в Галичинї і на Буковинї була до сих днїв без зверхника. Сими днями вибрано нового суперінтенданта. З 27 голосів припало 14 на пастора Германа Фріче з Бялої, а 13 голосів на черновецкого пастора Йосифа Фронїюса; пастор Фріче вибраний суперінтендантом.

Вінчанє лїтерата п. Юлїяна Яворского з панною Ґізелею Андрійчук, сиротою по майорі, відбуде ся в черновецкій гр. кат. церкві в четвер, дня 26-го с. м.

Чи він зміркував, що се письмо від Ганнеса? І що він про неї собі погадає? З его нерухомої твари нїчого не можна вичитати, а боязнь не опускає еї, мов олово тяжить еї в суставах, так що вона не може вже так звивати ся як бувало. Коли-б лиш Петро не був такий мовчаливий, то можна-б склеїти дещо до купи, що він собі там гадає, але він анї рота не роззявить. При вечері годї еї кусок проковкнути, і як вже стала збирати начинє, торкав еї пастушок о локоть.

„Питає ся хтось, Ево, чому ти така горда стала?“

Хлопець шепче, але Еві не инакше дїє ся, як би він се кричав на цїлу хату. Мимоволї обертає ся, а Петро Галлер сидить напротив і дивить ся на ню. Як два огненні ріжни прошивають еї его очи на скрізь, вона вже не знає, що робить. Якась трястя стала нею телїпати а начинє, як було в руках так все паде на землю, цинові миски, шальки на юшку, тарілки: і бреньчить і бреньчить без кінця. Наймити і наймички хихочуть, а Ева сама себе поличкувала-б зі злости. Відколи служить, не збила ще нї одної покришки, а тепер, і то власне у него, мусить еї таке спіткати.

Петро стоїть, анї рушить ся, анї слова не промовить, коли вона витирає, змітає, і ледви може дивити ся через сльози, що еї разураз тиснуть ся до очий. „Добру ти собі наняв до помочи,“ заикуючи ся каже обезсеблена крізь сльози. „Пропало твоє начинє.“

Він здвиг плечима. „Ну, то буде нове. Также гаразд.“

За тим разом не бере ся еї сон задля того его: „Гаразд.“ Або може то писанина Ганнесова не дає еї і ока прижмурити.

На другий день приходить ще оден лист.

„Ево! Люба непотрібнице Ево!

Не заздрісна ти анї трошки і не потребуєш того. Але я, я гину з заздрости. Вийди-ж хоть раз із нори того твого медведя-бурмила! Чекаю на тебе! Над потоком. Коли стемнїє! Приходи!“

Без підпису! Еві якось воно не в порядку. Коли хто посилає в сьвіт такі дурницї, то найже бодай підпише. Над потік не піде. Вона не з тих, що їх ледаякий парубок може собі замовити після схочу, і доки була в домі свого батька, нїхто не посьмів еї таке сказати. Тепер же тим більше най нїхто не поважить ся. Але ба, як хоче направду стати мелничкою, то треба о кілька східцїв злїзти із високого трону. Лиш якось годї еї себе перемочи. Лист дре на дрібні кавалки як і перший, і робить все, що лиш в силї, аби ті пусті думки від себе відогнати.

Але нинїшного дня не коньче еї щастить ся. На якійсь старій бочцї пукає обруч, саме тодї, коли виноградарі здіймають еї з воза. Вона сама з рана обзирала бочку і гадала, що ще той раз видержить. Тепер же тече сок як слеза по чорній землї, що проликає его без вдяки і заплати. Ева хапає, счерпує, що може захопити, липка юшка стікає еї по голих раменах, по запасцї і споднїцї. Якось вона так три четвертинї дорогих крапель уратувала.

Зітхаючи загортає собі волосє назад. Аж тепер то вже певно підойме ся над нею буря.

Але „гаразд,“ сказав Петро спокійно, коли вже не було що робити. „Най хто занесе бочку до боднаря.“

Осїнь минула. Виетріли з моздїрів і рушниць гремлять від одного виноградника до другого; кашгани прискають в огни: дївчата і хлопцї вигойкують і сьміють ся; перший муст, мутний, землистий і дуже солодкий витрискає грубими струями з тисків. Де лиш побачить ся ґазда з ґаздою, то вже з далека, хоть би через поле, кличуть до себе: „Богата осїнь?“ — „Богу дякувати. А у вас?“ — „Буде півтора кадовба*), міркую.“ — Три кадовби. — Чтири кадовби.“ А той зібрав аж пять. А як не зійдуть ся припадково, то таки так навідує ся один до другого. У Петра Галлера сегодня цїла громада людий, оттак лиш аби трохи постояти, хотьби лиш в брамі, але побалакати таки треба, сегодня вечером.

Саме коли Ева вступає в темну тискарню, аби спрятати непотрібні бочки, бачить вона мужчин, як стоять собі при сьвітлї лїхтарнї возової, а межи ними Петро з люлькою в ротї. Знає вона всїх, та-ж всї вони з нею колись танцювали. В недїлю празник у Варнсдорфі, вони перелїчують власне всї дївчата, тоті, що найгарнїйші, і тоті, що за ними всї рвуть ся, в цїлій околицї. Що еї се обходить? Для неї вже по танцях. В тім доходить еї до уха якраз еї імя. Дехто ти-

*) Оден кадовб, так перекладаю нїмецке Oht = 147·6 лїтрів.

Зріст Буковинців. При бранцї в 1895 р. сконстатовано, що між 10.591 20- до 22-лїтними молодцями має:

меньше як 153 цтм.	319 люда, т. є.	3%
153 і 154 „	248 „ „ „	2½%
155—160 „	1.848 „ „ „	17½%
161—165 „	3.242 „ „ „	30·7%
166—170 „	2.808 „ „ „	26·4%
171—175 „	1.445 „ „ „	17·7%
176—180 „	576 „ „ „	5·4%
180 і більше „	105 „ „ „	1%

Із сего зіставленя виходить, що найбільше молодцїв мало 161—165 цтм., дальше ішли молодцї з 166—170 цтм. висоти. Значить, більша часть молодого населеня Буковини є малого зросту. Коли подїлити сю статистику ще на поодинокі повіти, то одержуємо сумний результат: повіти з чисто або переважно руским населенем (Кіцмань і Чернівцї з околицею) виказують некористнїйші відносини в сїм взглядї, як повіти з чисто або переважно волоским населенем (Радівцї, Сторожинцї і Сучава). В руских повітах є 61·8% всїх молодців низших як 166 цтм., а в волоских повітах лише 53·8%. Буковиньскі Русини, як бачимо, є меньшого зросту, як бук. Волохи. Найгірше під сим взглядом стоїть кіцманьский повіт, бо тут 72½% всїх молодцїв низші як 166 цтм., значить тут більше як три чверти молодого поколїня є малого зросту. Ба, коли порівнати кіцманьский повіт з иньшими повітами нашого краю, то виходить, що молоде поколїнє кіцманьского повіту таки найнизше ростом від всїх иньших. Найвисші ростом люди бувають в Чернівцях і кімполюнґскім повітї. На жаль нема у нас ще докладнїйшої статистики під сим взглядом, отже не можемо подати нашим читателям близших даних про се. Але одно можна таки сконстатувати, а іменно причину сего сумного явища. Чому власне рускі молодцї так низького росту, такі слабі, хирляві? На се є лише одна відповідь: бо они біднї, жиють в недостатках і нидїють. Рускі селяни не жиють так, аби могли мати достаточно сили для тяжкої працї, они не кормлять ся належито. Статистики кажуть, що руский селянин їсть лише половину того, що повинен. Та мусимо сказати, що тут таки почасти вина нашого селянина. Він не дбає про свое тїло нїколи, чи то він бідний чи трохи богатший. Навіть в Америцї, де деякі Русини доробили ся трохи маєтку, они таки не кормлять ся належито. Цїлком инакше роблять Нїмцї, Поляки, Чехи і иньші народи. А роблять се тому, бо знають, що чим більше будуть їсти, тим сильнїйшими будуть, тим більше можуть працювати, тим більше заробить. А наш селянин не доїсть, а потім тратить на роботі і таки нїчого не доробить ся.

Місто Львів не має щастя з новим театром. По довгих нарадах, комісиях, офертах і т. п. рішено для ріки Полтви викопати нове корито зараз коло дотеперішного на площі Ґолуховского, аби мати місце на театр. Стали отже будовати склепінє з бетону, а коли Полтва вже плила в новім кориті, накрили часть склепіня землею. Нараз в недїлю склепінє під вагою землї пукло і завалило ся. Материял, якій уживали до будови, був лихий, так що склепінє не могло удержати напору землї. З того вийдуть для львівскої громади великі кошта, а будову нового театру треба відложити знов на пізнїйше.

Прикра сцена відограла ся підчас засїданя черновецкої громадскої ради у вівторок. Радний др. Штравхер поставив пильне внесенє в справі зміни виборчої ординациї громадскої. Він бідачиско забув, що таке саме внесенє поставив перед шістьома роками, що то внесенє відослано до правничої комісиї і там его вибрано реферсентом сеї справи, але що він доси нїчого не зробив. Отже на се звернули его увагу иньші радні і замітили, що годї таку важну справу трактувати в дорозї пильного внесеня. Підчас дискусиї дав ся почути голос: „Ви малолїтні!“ Радний Бальтінестер зірвав ся з місця і просив бурмістра, щоби він хоронив повагу громадскої ради. На запитане заявив р. Бальтінестер словом чести, що ті слова крикнув редактор Bukowinaer Rundschau Жиґмонт Вельт. Хоч сей відпекував ся, то бурмістр казав закликати полїцая, щоби викинути Вельта, але той міжтим сам вийшов з салї.

Прогулька бальоном. Минувшої суботи около полудня побачили люди в Березові, що над містом кружить бальон. Спочатку він здавав ся завбільшки нафтової лямпи. Опісля помалу спадав, дали ся чути голоси о поміч і спущено линву. Люди стали втїкати від такого „дива,“ лише відважнїйші жінки вхопили линву і стягнули бальон на землю. З них вийшли два мужчини у футрах. Збігли ся люди, приїхав староста ґр. Дідушицкий, прийшли жандарми і найшла ся фіра. Ті два воздухоплавцї представили ся старостї яко капітан кн. Оболеньский і поручник Улиянів. Староста завіз їх до себе до дому, а до Варшави вислано голуба з відомостию до команди військової, що они в Березові. З Перемишля приїхав офіцир від команди корпусової, аби довідати ся о цїли тої прогульки російских офіцирів. Они вже від'їхали назад до Росиї.

Тютюновий монополь приносить нашій державі великі доходи. На 1897 р. прелїміновано в австрийскім буджетї прихід з того монополю на 93 мілїонів зр. В Чехії викурюють річно тютюну за 24 мілїонів, в Галичинї за 12 мілїонів зр.

В погони за посагом. В понедїлок відбула ся перед трибуналом присяжних в Чернівцях карна розправа против 19-лїтної Евгенії Статкевичівної, обжалованої о крадїж. В Борівцях, селї кіцманьского повіту, мешкає вдова Статкевичева, котрій відступлено мешканє в громадскім урадї, бо була дуже бідна. Статкевичева має 19-лїтну доньку Ґеню, котра окрім краси не має нїчого. Она дуже полюбила тамошного учителя М. Так що-ж з того, коли она не мала посагу і не мала надії, стати жінкою улюбленого учителя. Не знати, чи учитель М. єї се заявив виразно, але досить, що Ґеня страшно журила ся тим. Бачила она, як на дворі — було се у вересни — грали ся пташки, любували ся собою. І стало єї тужно за власним домівством; думала она, думала, і вкінци видумала таке, що може вийти замуж на громадский кошт. В громадскім домі була громадска каса, а в нїй гроші. Вправдї скриня була замкнена на три колодки, але до двох „пасував“ ключ від мешканя Статкевичевої, а третю колодку отворила Ґеня ножем. Із скринки она вибрала 793 зр. 13 кр. і сховала їх у шопі. Здобула собі Ґеня тим чином посаг, але стратила спокій і спрут. Сама она дала війтови Скорийцї знати, що хтось вломив ся до громадскої каси, а коли прийшов жандарм, то була така несупокійна і змішана, що на ню пало сейчас підозрінє. Жандарм випитував єї і вкінци она признала ся до вини і вказала місце сховку. В понедїлок она перед судом з плачем оповіла, що іменно довело єї до крадїжи; єї зізнаня викликали глубоке зворушенє. Присяжні признали єї винною крадїжи суми меньше як 300 зр. і на тїй підставі засудив суд Ґеню Статкевичівну на два місяцї звичайної вязницї.

Слїдство против судових урядників. Черновецка Gazeta Polska донесла, що з Коломиї виїхала сими днями до Кут вислана коломийским судом окружним комісия на слїдство против кутских судових урядників: судия Комана, ад'юнкта Остерлана (котрий недавно був обжалований о підпал в своїм бюрі), авскультантів Вжесньовского і Каспарка та нотаря Заремби, посуджених о надужите урядової власти при пертрактациях спадкових. Слїдство веде радник Бучацкий. Gazeta Polska, а за нею галицкі польскі ґазети догадують ся, що слїдство спонукали Русини адвокат др. Данилович і о. Попель. Не знаємо, відки згадана ґазета має сю неймовірну вістку.

Циклїсти оподатковані! Мінїстерство зарядило, що за зізволене уживаня біцикля має платити ся стемпель за 1 зр., а так само за сьвідоцтво уздібненя, їхати на біциклю, а за карту, на котрій потверджує ся приналежність до товариства циклїстів, має також платити ся стемпель

че під ніс молодому Енґельке, що то він колись коло неї дуже вертїв ся. Той виправдує ся, як може. — Чи треба тут аж виправдувати ся?

„Коли хто молодий, ну, то не має розуму. Тай се правда: страшно змарнїла, небога, в послїднім лїтї, аж жаль дивити ся.“

Другі тому перечать. „Ева прецїнь завсїгди була похожа трохи на жердку з своїми довгими раменами, з своїми острими плечками і з своїм кіньчастим носом. То ви лиш так собі казили ся, як хто посьмів яке слово сказати проти єї краси.“

„Ба, у неї нема нїчого мягенького, нїчого пухкенького, такого, що то у других жінок так якось тягне до себе.“

„А очи острі і ясні, як у того кота.“

„А носа вміє тобі втерти, ну! — Ба, вона з таких, що вилїчувати ме колись свому чоловікови що до зломаного, що він брати ме до шинку.“

Кождий знав щось сказати. Одному була за русява, другому за чорнява, тому за мало приязна, а тому за докладна. Ева чекала заперши рух в собі, чекала, щоб і Петро рота розявив і промовив слово, але він держав свою люльку в зубах і мовчав.

Ева була дівчина відважна. „Ну, так,“ думала вона собі, „гарне зеркало, в котре я отсе нехотячи дивлю ся. Отже так виглядаю я на правду. Що менї самій видавалось в менї гарнїйшим, то було лиш відблеском битих талярів мого батька.“

Але все таки тота розмова краяла на кавалки єї серце.

Коли хлопцї розійшли ся, прийшло до виплати: насамперед виноградарки, відтак виноградарі з долини в гору; нарештї прийшла черга на Еву. Петро лїчив блискучі срібняки перед нею, спокійно, нїби урядово: оден, два, три, при сьвітлї маленької лямпи, що горіла на довгім столї. Голоси людий прогомонїли, вони були сам на сам...

„Треба, щобись відтягнув собі до чиста за побите начинє, Петре,“ допоминала ся вона.

„Нема такого звичаю в осени. Може я тобі і більше винен, що грішми годї оплатити. Отже мусиш чекати, аж найде ся нагода, аби я тобі віддячив ся.“

Ева глянула на него: непоборима цїкавість палала в нїй. „Не сьмій ся з мене, Петре, коли тебе щось дурного запитаю ся. Чому казав ти завсїди: гарад, на все, що я робиш?“

„Коли ти робиш те, щось повинна, ба ще й поза те, то що-ж маю на таке казати?“

Ева перебирала палцями сюди й туди. „Не потребуєш з мене собі кпи бити. Чи ти справдї, цїлком без жарту був вдоволений моєю роботою?“ Єї голос тряс ся.

Він покивав головою, взяв єї за руки і пригортаючи єї до себе, дивив ся єї немов на саме дно очий.

„Що тобі, дівчино?“

Тодї прірвало ся все горе, весь пекучий біль, придушений в єї серцю, немов слова его підняли тоті заставки, що его стримували. Вона кинулась на столець коло стола, заломила руки і закривши собі лице ридала:

„Вже я відвикла чути добре слово. Ти не знаєш, ти не можеш собі навіть подумати, як я терплю, як вони мене мучать, відколи пішла я з дому! Се просто так, якби цїле село змовило ся, завзяло ся на те, хто найлїпший спосіб винайде, аби менї як найгірше допечи. Що перше було у мене добре, се тепер зле; що я роблю з найщирійшого серця, на те кажуть таки при менї, що се зі злости; і щоб я не знати як гадала, аби угодити, глупота, глупота вся моя робота глупота! Перший, одинокий, що промовив до мене добре слово в протягу всїх тих недїль, се ти. І диви ся, се власне я не розумію. Бо кому як кому я перше не сподобала ся, а тобі напевно, і я, се ти також знаєш, не остала нїколи твоєю довжницею. Чому-ж, чому-ж відтак якраз ти для мене добрий і ласкавий, і то в пору, де мої найлїпші приятелї і то саме ті, у котрих я собі на иньше заслужила, анї одного сердечного слова не мають для мене.“

(Дальше буде).

за 50 кр. Се розпоряджене входить в жите з новим роком 1897.

Лікар злодієм. З Будапешту доносять, що тамошний повітовий фізик і міский радник др. Арпад де Коротнай обікрав свою пацієнтку, богату 75-лїтну вдову Патсу, що померла в вересни с. р. При еї сконї був лиш Коротнай, а увязнений признав ся, що по смерти пацієнтки здіймив з еї шиї ключик, отворив ним касу і забрав з неї дорогоцїнности і значну готівку. Дня 13-го с. м. він хотїв отруїти ся, та перешкодив єму поліцийний аґент. Др. Коротнай мав славу великого богача, ще більшу популярність і не знав нїяких зависоких порогів. Перед смертию вдови він закупив у неї дім за 68.000 зр. і виплатив цїлу суму готівкою. Він був також професором гігієни в женьских школах. Тепер вже і в его давнім, ще студентскім житю віднайдено один скандал, за який він був засуджений на шість місяців вязницї.

14-лїтна переступниця. Перед судом присяжних в Станїславові ставала сими днями молода дївчина, що ледве скінчила 14-ий рік житя, потрібний після австрийского закона, аби можна бути потягненим до одвічальности перед карний суд. Обжалована о підпал Анна Салешій з Радча, признала ся цїлковито до заподїяного злочину, оправдуючись тим, що розгнївала ся на сусїда за то, що заграбив у неї корову, яку пасла на его поли, і тому его підпалила. Судї присяжні признали обжаловану 9 голосами винною, на основі чого трибунал, применяючи найнизший вимір кари, засудив єї на три роки тяжкої вязницї.

Задля завтрішного сьвята вийде слїдуюче число *Буковини* аж в суботу вечером.

Померли: В Бережанах Емануїл Мерль, купець, бувший довголїтний бурмістр міста Бережан, основатель многих добродійних товариств місцевих, в 71-ім році житя;— Іван Скварчиньский, нотар в Надвірній, дня 28-го жовтня, в 46-ім році житя; — Антін Лавровский, бувший бухгальтер товариства кредитового земск. у Львові, в 87-ім році житя; — о. Прокіп Белей, вислужений гр.-кат. парох в Перевізнях, галицкого деканату, в 76-ім році житя, а 49-ім сьвященьства: — о. Василь Волошинович, гр. кат. парох в Ясели, яслиского деканату, в 70-ім році житя, а 42-ім сьвященьства: — у Вашківцях міщанин Николай Жуковский в 62-ім році житя.

* * *

Женщина. (Метеорольоґічні спостереженя.) Від 2 до 5 лїт — слота; від 5—10 л. — перемінчиво; від 10—16 л. — погідно; від 16—18 л. — вітренниця; від 18—21 л — тепло; від 21—23 л. — горячо; від 23—30 л. душно; від 30—35 л. — вихор; від 35—40 л. — уміренно; від 40—50 л. — сухо; від 50—60 л. — холодно; від 60—70 л. — замерзає; від 70 і дальше понизше нулї.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 19-го листопада 1896 року.

Відень. Буджетова комісия радила дальше над буджетом міністерства торговлї. Міністер Ґлянц заявив, що він не є анї противником анї приятелем картелїв (союзів торговельників), бо є і добрі і злі картелї. Доси ще в жадній державі не управильнено сеї справи. Підчас розправи буковиньский посол Лупул піднїс вагу будови каналу між Дунаєм а Одрою, звернув увагу на потребу осібного інспектора промислового для Буковини і просив о відповідні заряджения.

Відень. Ґенеральна дебата над буджетом розпічне ся в повній палатї дня 30-го с. м.

Будапешт. Pester Lloyd доносить з Відня: Грецкий король Юрій, котрий уже від'їхав з Відня, говорив з кількома дипльоматами і заявив, що нема жадної надії, аби заповіджені в Туреччинї реформи були колись переведені. Навіть щодо Крети нема чого надїяти ся, хоч би фінансовий стан Туреччини поліпшив ся.

Рим. Італїяньский король Гумберт згодив ся на заключений мир і вислав відповідну телеґраму до абесиньского короля Менеліка, котру підписали президент міністрів Рудінї і міністри Вісконті-Веноста і Пелю.

Рим. Італія заплатить Менелїкови за удержане полонників 1 міліон лірів (400.000 зр. а. в.)

Букарешт. Румуньский парлямент розпічне свої наради в пятницю, дня 27-го с. м.

Софія. Міністер війни Петров, котрий подав ся в димісию, остане задля недалеких виборів до собранія поки-що на своїм становиску. Надїють ся, що удасть ся его наклонити до відтягненя свого подання.

Софія. За причину жаданої димісиї міністра Петрова уважають безперестанне іґноруване его княгинею, котра его не приймає на авдиенциї і демонстративно виключає від двірских обідів, хоч поклику до тих обідів інспектора артилериї і одного підвладного Петрову офіцира. Княгиня дуже гнївна, що цїсар Франц Йосиф відзначив Петрова, присилаючи єму свою фотоґрафію з власноручним підписом.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$

Відходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.